

CRNA GORA: Da li će biti proterani sveštenici?

Draško Đenović, Centar 9 (www.centar9.info), Beograd, 6. januar 2013

Kao što je Centar 9 već izveštavao tokom 2012. godine broj i pravni status sveštenika Srpske pravoslavne crkve (SPC) u Crnoj Gori koji nemaju crnogorsko državljanstvo već duže vreme intrigira kako crnogorsku tako i srpsku javnost i povod je za političke spekulacije.

Ovih dana petorici sveštenika SPC iz eparhije Mileševske Borivoju Pantiću, Ognjenu Perkoviću, Nikoli Orliću, Milanu Stoilkoviću i arhimandritu Leonidu koji u Pljevljima žive deset i više godina preči seljenje iz Crne Gore. Oni su proteklih dana od MUP-a dobili rešenja kojima se odbijaju njihovi zahtevi za boravišnom dozvolom u Crnoj Gori, a kao razlog je navedeno da nadležnima nisu dostavili dokaze o registraciji SPC! Rok za žalbu ističe im danas na Badnji dan, uoči Božića po julijanskom kalendaru koga se SPC pridržava.

Ovo inače nije prvi put da Pljevaljski MUP odbija da izda boravišne dozvole sveštenicima SPC. Slična situacija desila se i pre dve godine kada je MUP uputio rešenje iste sadržine ovim sveštenicima, koji su odgovorili žalbama. Potom je usledila pretnja iz resornog ministarstva da ukoliko ne napuste Crnu Goru do 15. februara 2012. biće deportovani – što je izazvalo burnu reakciju građana Pljevlja i proteste koji su pomogli da ipak ne dođe do progona sveštenika. Na kraju je Ustavni sud Crne Gore poništio rešenja o proterivanju.

Crnogorski MUP je sada ponovo došao do stava da SPC mora da se registruje u toj državi, kako bi njeni sveštenici, koji nemaju crnogorsko državljanstvo, mogli da dobiju dozvolu za boravak. Mitropolit Amfilohije to odbija uz tvrdnju da je ta Mitropolija vekovima prisutna na toj teritoriji.

Ukoliko bi MUP Crne Gore istrajao postoji bojazan da Pljevlje ostanu bez pravoslavnih sveštenika jer tamo izuzev pomenutih sveštenika, koji su rodnom iz Srbije i Republike Srpske, drugih pravoslavnih sveštenika nema. U gradu bi prestala da se služi liturgija.

Protojerej-stavrofor dr Velibor Džomić (na slici levo), koordinator Pravnog saveta Mitropolije crnogorsko-primorske, izjavio je za beogradski dnevnik Večernje novosti 3. januara: „Pročitao sam prvostepeno rešenje koje je u ponovljenom postupku, nakon presude Upravnog suda u korist sveštenika, doneo MUP (PJ Pljevlja). Rešenja MUP-a nisu pala iz formalnih razloga, nego zbog pogrešne primene materijalnog prava od strane njegovih činovnika, a na štetu pljevaljskih sveštenika i njihovih porodica. Ovaj upravni postupak još nije okončan, jer sveštenici imaju pravo žalbe na

prvostepeno rešenje.“

Ono što u ovom slučaju bode oči jeste činjenica da je u Crnoj Gori još uvek na snazi Zakon o pravnom položaju verskih zajednica (uz neke manje izmene) iz vremena Josipa Broza Tita. Postavlja se pitanje kako je Mitropolija delovala u socijalističkoj Crnoj Gori kada je pritisak na crkve i verske zajednice bio mnogo snažniji pod komunističkim komesarima nego u državi koja tvrdi da je demokratska i da teži ulasku u EU? Ovo pitanje je legitimno pošto Ustav Crne Gore garantuje slobodu veroispovesti.

Zakon o strancima ne propisuje da verski službenici koji su strani državljani moraju da imaju radnu dozvolu. Međutim, propisuje da moraju da rade kod pravnih lica. Tu počinje serija pitanja koja su za sada bez odgovora. Ukoliko SPC nije pravno lice, postavlja se pitanje kod koga su zaposleni sveštenici koji služe u crkvama i manastirima SPC koji jesu crnogorski državljani? Kome pripada

imovina tog nepostojećeg pravnog lica u čijim crkvama, manastirima i svetinjama se mole građani pravoslavne veroispovesti?

Primetno je da već duže vreme odnosi SPC i crnogorske vlasti nisu dobri. To svojevrsno neprijateljstvo oko primata da li je važnija Mitropolija koja postoji više od osam vekova ili država koja je ponovo stekla nezavisnost pre osam godina izgleda da ne pokušava da sakrije nijedna strana. Sigurno je da su najveći gubitnici sami vernici i građani.